

C. E. S România

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

Bd. Magheru 28-30, et. 2, sector 1, cod 010336, Cod fiscal 10464660, București,
Tel: 021310.23.56, 021310.23.57, 021316.31.34, 021316.31.33

Fax: 021316.31.31

E-mail: ces@ces.ro

www.ces.ro

Gavru

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

Inregistrat nr. 400

Data 22.04.2010

kuat

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

Inregistrat nr. 899

Data 22.04.2010

C. Sept

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

Inregistrat nr. 899

Data 22.04.2010

PUNCTE DE VEDERE

referitoare la proiectul Legii educației naționale

Întrucât nu s-a putut îndeplini condiția prevăzută în art. 27 alin. (2) din Legea nr. 109/1997 (majoritatea de $\frac{3}{4}$ din numărul membrilor prezenți) vă transmitem următoarele puncte de vedere exprimate:

- 21 de voturi pentru **avizare FAVORABILĂ, cu amendamente** (12 voturi partea guvernamentală și 9 voturi partea patronală);

Nr. crt.	Text inițial	Text propus	Motivare/ Observație
Art. 109	(i) Sistemul național de învățământ superior se bazează pe următoarele principii:	(1) Sistemul național de învățământ superior se bazează pe următoarele principii. Se introduce o nouă literă a) cu următorul conținut: a) principiul gratuității învățământului de stat.	Constituția României, art. 52 „Dreptul la învățătură”, alin. (4): Învățământul de stat este gratuit potrivit legii.
	a) principiul autonomiei universitare; b) principiul libertății academice; c) principiul răspunderii publice; d) principiul asigurării calității; e) principiul echității; f) principiul eficienței manageriale și financiare; g) principiul transparenței; h) principiul respectării drepturilor și libertăților studenților și ale personalului academic; i) principiul independenței de ideologii, religii și doctrine politice; j) principiul libertății de mobilitate națională și internațională a studenților, a cadrelor didactice și a cercetătorilor; k) principiul consultării partenerilor sociali în luarea deciziilor;		
		Se introduce o nouă literă l) cu următorul conținut: l) principiul concurenței loiale între învățământul superior de stat și învățământul superior particular	Prevederile Legii concurenței loiale, bunele practici europene și interesul de a se crea un mediu concurențial real.
	l) principiul centrării educației pe student. (2) ... (3)		

Art. 109.	(1) în instituțiile de învățământ superior publice învățământul este gratuit pentru cifra de școlarizare aprobată anual de guvern și cu taxa.	În instituțiile de învățământ superior de stat învățământul este gratuit.	Respectarea Constituției României, art. 32, alin. (4): Învățământul de stat este gratuit potrivit legii, de asemenea Legea 7/2002 pentru respingerea Ordonanței Guvernului nr. 54/1998 privind administrarea cu taxă în învățământul superior de stat peste locurile finanțate de la bugetul de stat.
	(2) în instituțiile de învățământ superior privat, învățământul este cu taxă.		
	(3) Instituțiile de învățământ superior au autonomie în stabilirea cuantumului taxelor, care sunt decise de Senatul universitar potrivit legii, și au obligația să le comunice tuturor celor interesați.	Se completează astfel: Instituțiile de învățământ superior particulare au autonomie	Alineatul acesta se poate referi numai la universitățile particulare, firese având în vedere că învățământul de stat este gratuit.
Art. 112.	(1) ... (2) Instituțiile de învățământ superior publice și private se înființează prin lege la propunerea Guvernului.	(1) (2) Se modifică astfel: Instituțiile de învățământ superior de stat se înființează prin lege.	- Se elimină instituțiile de învățământ superior particular din acest alineat deoarece ele sunt acreditate prin prin lege și înființate de către fondatori. - Se elimină și sintagma, „la propunerea Guvernului” deoarece ar limita dreptul Parlamentului de a legifera.
Art. 115.	(1) În cazul în care se constată nerespectarea obligațiilor stipulate în art. 114, Ministerul Educației, Cercetării Tineretului și Sportului aplică, în termen de maximum 3 luni, următoarele măsuri: a) sesizează Senatul instituției de învățământ	(1) În cazul în care se constată nerespectarea obligațiilor stipulate în art. 114, Ministerul Educației, Cercetării Tineretului și Sportului aplică, în termen de maximum 3 luni, următoarele măsuri: a) sesizează Senatul instituției de învățământ	

	b) revocă rectorul prin ordin al Ministrului cu consultarea Senatului universitar. Până la confirmarea unui nou rector de către Ministrul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, în termen de maximum 3 zile de la data revocării, Senatul are obligația să desemneze un prorector care reprezintă universitatea și devine ordonator de credite după emiterea Ordinului de Ministru. După finalizarea procedurilor de desemnare a unui nou rector, cu respectarea prevederilor legale, în termen de 3 luni Senatul trimite spre confirmare Ministrului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului numele unui nou rector.	Se elimină	Încălcarea gravă a principiului Constituțional al autonomiei universitare. Cine stabilește, spre exemplu, dacă un rector răspunde sau este o răspundere colectivă în caz de încălcare a acestor prevederi capcană, lax și ambiguu formulate. În plan european, până la nivelul de Comisie Europeană, se reglementează lărgirea autonomiei universitare, nu încălcarea ei.
	c)...d)	c)...d)	
	(2) Constatarea încălcării de către o instituție a obligațiilor prevăzute la art. 114 se face de către Consiliul de Etică și Management Universitar din care fac parte 3 reprezentanți numiți de către Consiliul Național al Rectorilor, 3 reprezentanți numiți de către MECTS și câte un reprezentant numit de către ARACIS, CNFIS, CNC SIS.	Se elimină	Normele dreptului comun, civil, penal, administrativ, de drept al muncii etc. se aplică și în domeniul universitar astfel încât nu este nevoie de o suprareglementare.
	(3) ...	(3)...	
Art. 130.	(1) Formele de organizare ale programelor de studii sunt: a)...b)	(1) Formele de organizare ale programelor de studii sunt: a)...b)	

	c) la distanță, caracterizată prin utilizarea unor resurse specifice electronice, informatice și de comunicații, activități de autoînvățare și autoevaluare complementare de activități de învățare specifice, toate împreună înlocuind, acolo unde este posibil, necesitatea întâlnirii față în față a studenților cu cadrele didactice de predare în spațiul universitar.	Se elimină: „toate împreună înlocuind, acolo unde este posibil, necesitatea întâlnirii față în față a studenților cu cadrele didactice de predare în spațiul universitar.”	Este esențial, pentru orice formă de învățământ, dialogul, în spațiul universitar, dintre profesor și student.
	(2) ..(5)	(2) ..(5)	
	Admiterea în programe de studiu		
Art. 132.	(1) Admiterea în învățământul superior public, particular și confesional pentru fiecare ciclu și program de studii universitare este de competența fiecărei instituții de învățământ superior și se organizează pe baza metodologiilor specifice de admitere stabilite de acestea, cu respectarea prevederilor legale în vigoare.	Se reformulează: „Admiterea în învățământul superior de stat este obligatorie și se organizează pe bază de concurs de admitere.”	1. Desființarea acestui concurs de admitere a demonstrat scăderea dramatică a calității învățământului. 2. Simplificarea examenului de bacalaureat obligă, de asemenea, la reintroducerea concursului de admitere în universitățile de stat.
	(2) .. (6)	(2) .. (6)	
	Ciclu I - Studii universitare de licență		
	Organizarea		
Art. 140.	(1) ..(4)	(1) ..(4)	Respectarea principiului constituțional al gratuității învățământului de stat.
	(5) Studiile universitare de licență la forma de învățământ de zi se pot organiza în regim de finanțare de la bugetul de stat sau în regim cu taxă. Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului alocă pentru studiile universitare de licență la forma de învățământ de zi un număr de granturi de studii finanțate de la buget, pentru universitățile publice.	(5) Se reformulează: „Studiile universitare de licență la forma de învățământ de zi se organizează în universitățile de stat în regim de finanțare de la bugetul de stat.	
	10. Conducerea universităților		

Art.188	(1) Structurile de conducere în instituțiile de învățământ superior publice sau particulare sunt: a)...d)... (2)...(6)	Se reformulează: "Structurile de conducere în universitățile de stat sunt:" a)...d)... (2)...(6)	Structurile de conducere se pot stabili doar acolo unde STATUL finanțează studiile universitare, adică la universități de stat.
Art.184	(1) După împlinirea vârstei de pensionare, ocuparea oricărei funcții de conducere din universitatea este interzisă. (2)...(3)	Se reformulează: "După împlinirea vârstei de pensionare, ocuparea oricărei funcții de conducere din universitatea de stat este interzisă." (2)...(3)	Statul poate interveni în managementul universităților de stat pentru că le finanțează.
	Rolul statului în învățământul superior		
Art.196	(1)...(2) (3) Agenția Română de Asigurare a Calității în învățământul Superior (ARACIS) sau alte instituții abilitate își realizează atribuțiile precizate în Legea Asigurării Calității.	(1)...(2) Se completează: "Sedințele Consiliului ARACIS sunt publice."	Principiul transparenței obligă la aceasta.

Art.197	(1) Pentru exercitarea atribuțiilor sale, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului constituie registre de experți și se sprijină pe organisme consultative, la nivel național, alcătuite pe criterii de prestigiu profesional și moral: Consiliul Național de Statistică și Prognoză a Învățământului Superior, Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare, Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior, Consiliul Național de Finanțare a Învățământului Superior, Consiliul Național al Bibliotecilor Universitare, Consiliul Național pentru Calificări Universitare și Consiliul de Etică și Management Universitar.	Se completează astfel: (1) Pentru exercitarea atribuțiilor sale, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului constituie registre de experți și se sprijină pe organisme consultative, la nivel național, alcătuite pe criterii de prestigiu profesional și moral: Consiliul Național de Statistică și Prognoză a Învățământului Superior, Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare, Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior, Organizațiile patronale cu reprezentativitate la nivel național, Consiliul Național de Finanțare a Învățământului Superior, Consiliul Național al Bibliotecilor Universitare, Consiliul Național pentru Calificări Universitare și Consiliul de Etică și Management Universitar. Universitățile particulare vor avea de drept o reprezentare proporțională în toate aceste organisme.”	Deoarece aceste organisme realizează, practic, activități legate de calitatea actului de învățământ, este obligatorie reprezentanța și a universităților particulare în cadrul acestora.
Art.200	(1)... (2) în exercitarea atribuțiilor sale, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului colaborează cu Consiliul Național al Rectorilor și, după caz, cu autorități și asociații profesionale și științifice naționale și internaționale reprezentative, federații sindicale la nivel de ramură și federații studențești legal constituite la nivel național. (3)....	(1)... Se completează cu: Reprezentanții învățământului particular sunt de drept principali parteneri de dialog social conform principiului european Guvern-Patronat-Sindicate (3)...	Respectarea normelor care reglementează dialogul social în statele Uniunii Europene.
	11. FINANȚAREA ȘI PATRIMONIUL UNIVERSITĂȚILOR		

Art.	(1) ...(3)...	(1) ...(3)...	
201	(4) Execuția bugetară anuală a instituțiilor de învățământ superior este publică.	Se reformulează: Execuția bugetară anuală a instituțiilor de învățământ superior de stat este publică.	Numai universitățile de stat au execuție bugetară anuală.
	(5)...(8)...	(3)...(8)...	
		Se introduce un nou Capitol 12 intitulat - ÎNĂȚĂMÂNT SUPERIOR PARTICULAR ȘI CONFESIONAL Art. 206- Organizarea și funcționarea învățământului superior particular și confesional	Menținerea prevederilor Legii 480/2006, votată în unanimitate de Parlamentul României. Învățământul superior particular a avut acest capitol distinct și în Legea 84/1995 cu modificările ulterioare și în proiectul asumat de domnul Boc. Dacă acceptăm și acceptăm un capitol dedicat învățământului preuniversitar particular, cu atât mai mult este necesar menținerea unui capitol distinct referitor la învățământul superior particular și confesional care acoperă o realitate de câteva zeci de ori mai mare și mai complexă.
		(1) Instituțiile de învățământ superior particulare și confesionale sunt:	
		a) instituții de învățământ superior libere, deschise, care au autonomie universitară, cât și economico-financiară, având drept fundament proprietatea privată, garantată de Constituție	Reglementează prevederile constituționale referitoare la proprietatea privată.
		b) fondate din inițiativa și cu resursele materiale și financiare ale unei persoane fizice, ale unui grup de persoane fizice, ale unei fundații, asociații, ale unui cult religios sau ale unui alt furnizor de educație;	Reglementează realitatea apariției, fondării universităților particulare.

		c) persoane juridice de drept privat.	Reglementează realitatea apariției, fondării universităților particulare.
		(2) Structurile și funcțiile de conducere ale universitațiilor particulare și confesionale, atribuțiile, modul de constituire, durata mandatelor precum și alte considerente legate de statutul acestora sunt stabilite de Carta universitară, avizată de fondatori și aprobată de Senatul universitar. Deciziile definitive, în acest sens, revin universității.	Decizia managerială trebuie să aparțină cuiva: fondatorilor și finanțatorilor. Idem și cu învățământul preuniversitar particular așa cum se prevede în acest proiect, unde directorul de școală este numit de persoana juridică fondatoare, deci și simetrie și similitudine juridică. Universitățile particulare din întreaga lume academic sunt conduse de președinți de universități care au drept principală atribuție managementul financiar; Idem în România.
		(3) Instituțiile de învățământ superior pot înființa funcția de președinte al universității, ordonator de credite sau cu alte atribuții stabilite de Carta universitară.	Se definește obligativitatea respectării normelor care privesc calitatea actului de învățământ idem ca în cazul universităților de stat.

[illegible]

		Art. 209 - Dizolvarea sau desființarea instituțiilor de învățământ superior particular (1) Dizolvarea sau desființarea instituțiilor de învățământ superior particular se poate face și la propunerea fondatorilor, adresată Ministerului de resort.	Se reglementează, pe baza principiului simetriei juridice, desființarea sau dizolvarea universităților particulare.
		(2) În caz de desființare, dizolvare sau lichidare, patrimoniul instituțiilor de învățământ superior particular revine fondatorilor.	Se reglementează, pe baza dreptului de proprietate privată, în caz de desființare sau dizolvare, destinația patrimoniului.
		Art. 210 - Finanțarea instituțiilor de învățământ superior particular Sursele de finanțare ale instituțiilor de învățământ superior particular, sunt compuse din: a) sumele depuse de fondatori, b) taxe de studiu și alte taxe școlare; sponsorizări, donații și alte surse legal constituite.	Se reglementează sursele de venituri ale universităților particulare și confesionale.
Art.256	(1)... (2) Se interzice ocuparea oricărei funcții de conducere sau administrare, la orice nivel al universității, după pensionare. Mandatele funcțiilor de conducere sau de administrare încetează de drept în cazul persoanelor care au îndeplinit vârsta de pensionare.	(1)... (2) Se modifică astfel: „După împlinirea vârstei de pensionare în universitățile de stat persoanele în cauză nu mai pot ocupa funcții de conducere.”	Se poate interveni doar în managementul universităților de stat.

	(3) Senatul universității, în baza criteriilor de performanță profesională și a situației financiare, poate decide continuarea activității unui cadru didactic sau de cercetare după pensionare, în baza unui contract pe perioadă determinată de un an, cu posibilitatea de prelungire până la împlinirea vârstei de 70 de ani. Senatul poate decide conferirea titlului de profesor emerit, pentru excelență didactică și de cercetare, cadrelor didactice care au atins vârsta de pensionare. Cadrele didactice pensionate pot fi plătite în regim de plată cu ora.	Se modifică astfel: Senatul universității, în baza criteriilor de performanță profesională și a situației financiare, poate decide aprobarea mențiunii în activitate ca titlulari, a conferențiarilor și profesorilor universitari.	Autonomia universitară vizează, în primul rând, calitatea resursei umane. Altfel spus, aceste cadre didactice, performează în mod deosebit, după această vârstă. Deficitul de peste 11.000 de posturi care s-ar crea în lipsa unei asemenea prevederi.
	(4)...	(4)....	
Art. 292	(1) Se constituie Autoritatea Națională pentru Calificări prin fuziunea Consiliului Național de Formare Profesională A Adulților – CNFPA cu Agenția Națională pentru Calificări din Învățământul Superior și Parteneriat cu Mediul Economic – ACPART	(1) Se constituie Autoritatea Națională pentru Calificări prin fuziunea Consiliului Național de Formare Profesională A Adulților – CNFPA cu Agenția Națională pentru Calificări din Învățământul Superior și Parteneriat cu Mediul Economic – ACPART. Autoritatea Națională pentru Calificări se constituie și funcționează în sistem tripartit și are în componență reprezentanți ai autorităților publice cu competențe în domeniu, ai organizațiilor sindicale și patronale reprezentative la nivel național.	Caracterul tripartit al Autorității Naționale pentru Calificări are în vedere competențele acestora (elaborarea standardelor ocupaționale, evaluarea și certificarea competențelor profesionale dobândite de adulți prin formare profesională continuă), necesitatea conlucrării permanente și directe cu partenerii sociali pentru realizarea acestor competente, precum și necesitatea menținerii constituirii și funcționării în sistem tripartit, reglementat în prezent pentru CNFPA (care va fi absorbit de noua instituție).

		Caracterul tripartit al Autoritatii Naționale pentru Calificări este de esență constitutivă și funcționării noului organism, fiind necesară menținerea în cuprinsul legii și nu prin normele metodologice ulterioare.

➤ 9 voturi pentru **avizare NEGATIVĂ** (partea sindicală), cu următoarea motivare:

- ambiguitate în folosirea termenilor, în cadrul textelor se face vorbire de „Cercetare Științifică Universitară” și în cadrul aceluiași act normativ apare și „Cercetare Științifică”, o explicație existând numai în varianta guvernamentală, preluată de la forma inițială a celei parlamentare și anume:

(13) **Cercetarea științifică universitară – include cercetarea științifică propriu-zisă, creația artistică și activitățile specifice performanței sportive.**

De altfel această definiție este un unicat, în nici o lucrare de referință internațională, inclusiv în Manualul Frascati nu avem definiția Cercetarea Științifică Universitară, ca formă independentă sau comasată de Cercetare Științifică. Spre exemplu, în Carta Europeană a Cercetătorului și Codul de Conduită de Angajare a Cercetătorului și avem la „Definiții”, următorul text:

Pentru obiectivul aceste Recomandări, va fi utilizată definiția Frascati pentru cercetare, acceptată la nivel internațional. În consecință, cercetătorii sunt descriși drept:

„*Profesioniștii angajați în conceperea sau crearea de noi cunoștințe, produse, procese, metode și sisteme, precum și în managementul proiectelor respective*”.

În sens mai specific, această Recomandare se referă la toate persoanele angajate profesional în domeniul Cercetării – Proiectării, pentru toate categoriile 18, indiferent de clasificarea lor. Aceasta include toate activitățile referitoare la „cercetare fundamentală”, „cercetare strategică”, cercetare aplicată”, proiectare experimentală și „transfer de cunoștințe”, inclusiv inovație și capacități de consultanță, supraveghere și de predare, managementul științei și drepturile de proprietate intelectuală, exploatarea rezultatelor cercetării sau jurnalismul științific.

Se face o distincție între Cercetătorul debutant și Cercetătorul cu experiență:

- Termenul de Cercetător debutant se referă la cercetătorii din primii patru ani de activitate în domeniu (echivalentul cu normă întreagă), inclusiv la perioada de formare în domeniul cercetării.
 - Cercetătorii cu experiență sunt deținători ai cercetătorilor care au minim 4 ani de experiență în domeniu (echivalentul cu normă întreagă) de la obținerea diplomei universitare care le-a acordat acces la studii de doctorat, în țara în care grațiu/diploma a fost obținută sau la cercetătorii care au deja doctoratul, indiferent de timpul petrecut pentru obținerea lui.
 - Încălțarea legislației în vigoare, specifice domeniului Cercetării Științifice prin preluarea de către Senatul universitar a deciziilor privind cercetarea și discriminarea cercetătorilor, prin impunerea prevederilor Cartei Universitare. Avantajele sunt numai pentru Cadrele didactice care doresc să facă și/sau cercetare, iar echivalarea titlurilor se face numai univoc, tot în avantajul acestora. Sunt relevante prevederile din Carta Europeană a Cercetătorului, care precizează:
 - (5) Piața de hotărâre pentru progresul cunoașterii științifice, a dezvoltării tehnologice o reprezintă resurse umane suficiente și bine pregătite pentru domeniul Cercetării și Dezvoltării. Astfel se poate obține o calitate a vieții și se poate asigura bunăstarea cetățenilor europeni, în același timp, contribuindu-se la competitivitatea Europei.
 - (9) Statele Membre ar trebui să acționeze astfel încât să ofere cercetătorilor o evoluție sustenabilă a sistemelor carierei în toate etapele, indiferent de situația lor contractuală și de traseul de Cercetare – Dezvoltare ales. Ele vor trebui să facă toate demersurile pentru a se asigura că cercetătorii sunt tratați ca profesioniști și ca parte integrantă a instituțiilor în care își desfășoară activitatea.
 - (15) Societatea trebuie să aprecieze mai mult responsabilitățile și profesionalismul pe care îl demonstrează cercetătorii în desfășurarea activității în diverse etape ale carierei lor și rolul lor cu multiple fațete de lucrători în domeniul cunoașterii, lideri, coordonatori de proiect, manageri, supraveghetori, mentori, consultanți de carieră sau comunicatori științifici.
- Statele Membre să facă demersurile necesare pentru transpunerea acestor principii generale și condiții din domeniul lor de responsabilitate în legislația lor națională sau în standardele lor sectoriale și/sau instituționale, precum și în ghidurile (carte și/sau coduri pentru cercetători).
- Prin aceasta, ele trebuie să ia în considerare marea diversitate a legilor, reglementărilor și practicilor, care, în diverse state și în diverse sectoare, stabilesc traseul, organizarea și condițiile de lucru pentru o carieră în domeniul Cercetării-Dezvoltării.

Această Recomandare este adresată Statelor Membre, dar are ca obiectiv să fie și un instrument de încurajare a dialogului social, precum și a dialogului între cercetători, donori și societate în ansamblul său.

(12) Pe cât posibil, până la 15 decembrie 2005 iar apoi anual, Statele Membre sunt invitate să informeze Comisia cu privire la orice măsuri pe care le-au adoptat ca urmare a acestei recomandări și cu privire la primele rezultate ale aplicării acesteia, dar și să ofere exemple de bune practici.

- rezultă clar desconsiderarea domeniului, dar mai ales a Cercetătorului Științific în sensul definiției Frascati, prezentată la p.1 și interesul pentru patrimoniul Cercetării Științifice și al fondurilor alocate domeniului, care să fie gestionate de grupul de interese universitar, în acest sens creându-se și structuri noi în afara U.E.F.I.S.C.S.U. și C.N.C.S.I.S. În schimb structurile specifice cercetării, Colegiul Consultativ și A.N.C.S. dispar, așa cum se vede și din ROF-ul Ministerului, Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, ca și institutele, conform Anchetei I.N.S. la solicitarea EUROSTAT, privind mobilitatea doctorilor, unde s-a tradus „cu omisiuni” definiția 7, din același Manual Frascati, privind locurile de muncă ale subiecților. Din „omisiune” rezultă că nu există alte locuri de muncă în cercetare decât în universități și/sau structuri ale acestora.

- se impune eliminarea Titlului III – 7,8 ce se referă la Cercetarea Științifică (Universitară), ca și a oricărui articol ce conține referiri la Cercetarea Științifică și Cercetătorii Științifici.

- actele normative în vigoare privind Cercetarea Științifică și Cercetătorii Științifici trebuie armonizate cu reglementările Uniunii Europene (a se vedea Carta Europeană a Cercetătorului și Codul de Conduită de Angajare a Cercetătorului), pentru a ne încadra în prevederile Agendei de la Lisabona și în Aria Europeană a Cercetării.

PREȘEDINTE CES,

Florian COSTACHE